

CM 218Zk Dějiny právního myšlení – zkušební okruhy (letní semestr šk. r. 2006/2007)

I.

1. Pojem a základní struktura filosofie práva.
2. Hard case (tzv. neobvyklý případ), vysvětlit pojem, rozdíl od tzv. soft case. Souvislost rozhodování o hard case a filosofií práva.
3. Pojem legitimacy práva.
4. Typy pozitivněprávních učeních (Ota Weinberger)
5. Typy pozitivněprávních učeních (Robert Alexy)
6. Typy přirozenoprávních učeních.
7. Radbruchova formule.
8. Fuller a jeho koncepce přirozeného práva.
9. Dworkin a jeho koncepce přirozeného práva.
10. Právní pozitivismus 19. století: anglosaský proud (Bentham, Austin), evropský kontinentální proud (Bergbohm).
11. Ryzí nauka práva (Kelsen, Weyr).
12. Hartova koncepce právního pozitivismu.
13. Distinkce mezi iusnaturalismem a právním pozitivismem.
14. Alfred Verdross: teze institucionálního sejetí práva a morálky.
15. Institucionalistický právní pozitivismus.
16. Třídění případů obsahového napětí mezi právem a morálkou.
17. Imperativ nezměnitelnosti materiálního ohniska ústavy (čl. 9 odst. 2 Ústavy ČR) – metafyzický appendix pozitivního práva.
18. Zdroje, hlavní teze a nejvýznamnější představitelé pojmové jurisprudence.
19. Účel práva a účel v právu. (Jhering, Radbruch, Samuelson, individuální a kolektivní dobra, rozlišení z hlediska úhlu pohledu).
20. Právní realismus – role soudů při řešení otázky „Co je právo?“.
21. Poznatelnost účelů a předvedění interpreta. Kolize a hierarchie účelů.

II.

22. Kognitivistické a non-kognitivistické koncepce právní normy.
23. Platnost, druhy platnosti a problém kolize platností právní normy.
24. Teorie norem z ontologického hlediska.

- 25.Reprodukce, svoboda a moc: definiční východiska pojmu právní normy.
26. Znaký právních norem (genus proximum a differentia specifica).
- 27.Struktura právní normy.
- 28.Regulativ a regulativní věta.
- 29.Právně-normativní modalitý (pojmy příkaz, zákaz).
- 30.Právně-normativní modalitý (dovolení).
- 31.Bilaterální a unilaterální dovolení.
- 32.Právní norma jako příkaz.
- 33.Logické vymezování právních principů.
- 34.Obsahové vymezování právních principů.
- 35.Právní principy: Dworkin a Alexy (shodné a rozdílné znaký jejich koncepcí).
- 36.Kolize principů (zásada proporcionalitý).
- 37.Humova teze a problém pravdivostý norem.
- 38.Rozdíl mezi bytím a mětím.
- 39.Jörgensenovo dilema a jeho vyústění.
- 40.Pravdivost a význam pravdy v právu.
- 41.Kelsenovo pojetí pravdy ve vztahu k normě.
- 42.Problematika důkazu.
- 43.Kategorie úplnosti a rozpornostý v právu.

III.

- 44.Právní jazyk.
- 45.Právní hermeneutika – napětí mezi kognitivismem a decisionismem v aplikaci práva (škola volního práva, zájmová jurisprudencý vs. pojmová jurisprudencý).
- 46.Dworkin: „One Right Answer“ Theory.
- 47.Mezery v právu a jejich „vyplňování“.
- 48.Základní konstrukce právního argumentu.
- 49.Metody výkladu – řešení rozporu ve výsledku výkladu, docíleného jednotlivými výkladovými metodami.
- 50.Spravedlnost formální a materiální.
- 51.Spravedlnost a rovnost.
- 52.Spravedlnost a relativita morálky.
- 53.Zákonná a nadzákonná spravedlnost.
- 54.Rawls vs. Nozick, aneb společenská smlouva vs. neviditelná ruka.
- 55.Napětí mezi spravedlností a efektivností.
- 56.Spravedlnost obecná a individuální.
- 57.Spravedlnost jako kontextuální přiřazování dober a břemen.

58. Rovnost v spravedlnostním úsudku.
59. Spravedlnost jako dvojí rovnost (rovnost kontextu a rovnost obecností).
60. Spravedlnost a akceptovatelnost hledisek odlišování.
61. Hierarchie břemen a dober a míra jejich kongruence.
62. Spravedlnost jako předmět institucionální aktivity.
63. Spravedlnost jako výsledek, spravedlnost jako procedura.

Literatura ke zkoušce:

- Holländer, P. Filosofie práva. Aleš Čeněk : Dobrá voda. 2006.
- Holländer, P. Nástin filosofie práva. Praha : Všehrd, 2000.
- Weinberger, O. Norma a instituce (Úvod do teorie práva). Brno : Masarykova univerzita, 1995.
- Holländer, P. Ústavněprávní argumentace. Praha : Beck, 2003.
- Holländer, P. Materiální ohnisko ústavy a diskrece ústavodárce. Právník, č. 4, 2005, s. 313 – 336.
- Holländer, P. Logická hodnota „platnosti“ noriem ako možné riešenie Jörgensenovej dilemy? Právník, č. 3, 1993, s. 203 – 228.
- Knapp, V. Právní pojmy a právní terminologie. Bulletin Ústavu státní správy v Praze, č. 1, 1978.
- Knapp, V. Některé otázky tvorby tezauru automatizovaného systému právních informací (Poznámky o právním jazyku). Právník, č. 1, 1979, s. 56 – 74.
- Weyr, F. Úvod do studia právníckého (normativní theorie). Brno : Masarykova univerzita, 1994.

Doporučená literatura:

- Hart, H.L.A. Pojem práva. Přeložil Petr Fantys. Praha : Prostor, 2004,
- Dworkin, R. Když se práva berou vážně. Přeložil Zdeněk Masopust. Praha : OIKOYMENH, 2001.
- Fuller, L.L. Morálka práva. Přeložil Jiří Přibáň. Praha : OIKOYMENH, 1998,
- Hart, H.L.A. Právo, sloboda a morálka. Přeložil Alexander Brösl. Bratislava : Kalligram, 2003.
- Kelsen, H. Všeobecná teorie norem. Přeložil Milan Kubín. Brno : Masarykova univerzita, 2000.
- Weyr, F. Základy filosofie právní. Brno : A. Píša, 1920.
- Kelsen, H. Ryzí nauka právní. Praha : Orbis, 1933.